

Секція 13. Регіональна економіка

Савчин Ірина Зіновіївна

асистент кафедри теорії економіки і управління,

Івано-Франківський національний технічний

університет нафти і газу,

м. Івано-Франківськ, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Ефективність регіональної політики досліджували І. С. Герасименко [1, с. 405-413], В. В. Глущевський та Є. К. Мержинський [2, с. 22-27]. Ґрунтовну увагу науковців зосереджено також навколо питань впливу ефективності регіональної політики на конкурентоспроможність України загалом, а саме: М. Ю. Мироненка [5, с. 106-109], В. В. Комірної [3, с. 42-44], С. Д. Лучик, В. Є. Лучика [4, с. 485-491], А. В. Пелашенка [6, с. 104-106], В. В. Равлюка [7, с. 447-453] та інших.

Досліджуючи якість та ефективність регіональної політики, що реалізується в Україні, доцільно зосереджувати увагу на двох основних чинниках, які впливають на її формування та здійснення. Першим чинником є залежність від регіональної політики Європейського союзу (ЄС), оскільки, зважаючи на наміри України у найближчому майбутньому інтегруватися в ЄС, від регіональної політики ЄС залежить сутність і основні напрями української регіональної політики зокрема. Незважаючи на рівень незалежності під час формування регіональної політики на рівні ЄС, на практиці пріоритети і напрями регіональної політики так чи інакше визначаються європейською бюрократією». З однієї сторони, це вимагає приймати рішення відповідно до визначених цілей, а з іншої – дає змогу враховувати соціально-економічну специфіку регіонів під час формування індивідуальних стратегій і програм їхнього розвитку.

Другим чинником є реальні проблеми розвитку регіонів, які повинні бути вирішені за допомогою інструментів регіональної політики, а саме: низький рівень придатності основних засобів, неефективна структура зайнятості, низький рівень технічного прогресу, недостатній розвиток людського капіталу, слабкість агломерацій (регіонів) тощо.

Результати моніторингу розвитку регіонів України за 2015 р. за напрямом «економічна ефективність» подано в табл. 1.

Таблиця 1 – Результати моніторингу розвитку регіонів України за 2015 р. за напрямом «економічна ефективність»

Регіони	Місце регіону за напрямом	Місце регіону за показниками напрямку						
		1	2	3	4	5	6	7
м. Київ	1	13	4	-	-	19	1	1
Полтавська	2	9	3	2	7	20	2	19
Дніпропетровська	3	15-16	1	4	13	15	5	8
Вінницька	4	2	11	19	4	7	13	2-3
Запорізька	5	12	2	1	21	11	15	6
Івано-Франківська	6	20	12	12-13	1	6	14	10
Черкаська	7	19	8	6	2	13	19	13
Волинська	8	4	21	12-13	12	1	10	9
Львівська	9	5	14	10	8	3	7	21
Київська	10	14	6	20-21	6	10	6	16
Миколаївська	11	18	9	5	20	2	8	11
Харківська	12	21	7	9	15	9	4	15
Чернівецька	13	7	25	14	3	17	11	5
Хмельницька	14	11	16	22	11	5	12	7
Кіровоградська	15	22	15	8	17	8	18	4
Закарпатська	16	23	24	17	5	4	24	14
Житомирська	17	1	17	18	16	18	22	12
Сумська	18	6	10	11	14	16	17	22
Херсонська	19	8	19	3	18	14	23	24
Рівненська	20	3	13	16	10	22-23	9	18
Тернопільська	21	15-16	23	20-21	9	12	16	20
Одеська	22	10	20	15	22	21	3	17
Чернігівська	23	17	18	7	19	22-23	20	23
Луганська	24	25	22	23	24	24	25	2-3
Донецька	25	24	5	24	23	25	21	25

Примітки: Показники напрямку: 1 – індекс промислової продукції, % до попереднього року; 2 – обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на 1 ос., грн.; 3 – індекс обсягу сільськогосподарського виробництва, % до попереднього року; 4 – обсяг виробництва продукції сільського господарства на 100 га сільськогосподарських угідь, грн.; 5 – індекс будівельної продукції, % до попереднього року; 6 – обсяг виконаних будівельних робіт у розрахунку на 1 ос., грн.; 7 – індекс споживчих цін (інфляція), %.

Джерело: сформовано автором за даними [8].

Причинами слабкості регіонів є: а) деградація в деяких регіонах промислового або житлового будівництва, б) труднощі реалізації інвестиційного процесу і освоєння земель, в) спонтанний і суб'єктивний спосіб розвитку міських регіонів органами державної влади як у сфері оновлення основних засобів, так і оснащення технічної інфраструктури (доріг, охорони навколишнього середовища та телекомунікацій), г) низький рівень доступу до базової соціальної інфраструктури (освіта, охорона здоров'я) і культурних об'єктів, д) неправильні зв'язки високо розвинутих центрів регіонів з прилеглими регіонами не тільки з точки зору транспортної інфраструктури, а й з позицій координації співпраці між різними рівнями державної влади.

Основними умовами підвищення ефективності регіональної політики в Україні є: відповідність макроекономічній політиці, спрямованість на підвищення конкурентоспроможності окремих регіонів і країни загалом, а також зрівноваження можливостей розвитку слаборозвинених регіонів. Їхня реалізація є основним чинником децентралізації, підтримки і розвитку регіонів.

За результатами виконаного дослідження можемо стверджувати, що необхідною умовою здійснення регіональної політики є її ефективність, а вибір найбільш ефективної моделі політики розвитку регіонів є однією з найбільших проблем для суб'єктів, які визначають політику на національному рівні.

Література:

1. Герасименко І. С. Ефективна регіональна інвестиційна політика як умова розвитку територій / І. С. Герасименко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. – 2012. – Вип. 1. – С. 405–413.

2. Глущевський В. В. Перспективи використання інформаційних технологій у процесі формування ефективно еколого-економічної політики регіону / В. В. Глущевський, Є. К. Мержинський // Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. – 2013. – Т. 146. – С. 22–27.
3. Комірна В. В. Обумовленість ефективності регіональної політики в Україні / В. В. Комірна // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 5. – С. 42–44.
4. Лучик С. Д. Розвиток регіональних ринків праці як індикатор ефективності державної регіональної політики / С. Д. Лучик, В. Є. Лучик // Університетські наукові записки. – 2011. – № 4. – С. 485–491.
5. Мироненко М. Ю. Тенденції формування конкурентоспроможності України на основі реалізації ефективно регіональної політики / М. Ю. Мироненко // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 9. – С. 106–109.
6. Пелашенко А. В. Логістичний підхід до формування регіональної політики з метою підвищення ефективності соціально-економічного розвитку в післякризовий період / А. В. Пелашенко // Наукові праці НДФІ. – 2012. – Вип. 4. – С. 104–106.
7. Равлюк В. В. Регіональна політика щодо підвищення ефективності економіки / В. В. Равлюк // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. – 2011. – Вип. 4. – С. 447–453.
8. Моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів за січень-грудень 2015 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://oda.zt.gov.ua/images/golovna/soczialno-ekonomichnij-rozvitok-oblasti/rejtingova-oczinka-soczialno-ekonomichnogo-rozvitku-regioniv-za-sichen-gruden-2015-roku.pdf>.